

35RMHR 6364661

-1781-2

PM/06/1428		DIV TEAM 1
20 JUL 2006		
AFDELING	ACTIE	PARAAF
ST/Indoc/12	beh	
VERVOLGING		

AANTEKENEN

Gemeente Dordrecht
t.a.v. het College van burgemeester en
wethouders
Postbus 8
3300 AA DORDRECHT

afschrift
PM
WEB

(PM/06/1064)

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		DR/2006/4160	18 juli 2006
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Gewijzigde vooraankondiging last onder dwangsom/bestuursdwang inzake fietsbrug over de Vlij		Dhr. mr. R. Rodenrijs 078 - 639 52 88	

Geacht college,

Bij brief van 1 juni 2006 heb ik u een vooraankondiging bestuursdwang/last onder dwangsom doen toekomen met kenmerk DR/2006/3124. Naar aanleiding hiervan heeft de gemeente Dordrecht bij brief van 15 juni 2006 van de gelegenheid gebruik gemaakt een zienswijze in te dienen welke ziet op voornoemde vooraankondiging. Stichting Het Wantij heeft naar aanleiding van voornoemde vooraankondiging en de daarop door de gemeente Dordrecht (hierna ook wel: "de gemeente"), per brief, telefax en e-mail meerdere reacties gestuurd op beide stukken.

Dit heeft geleid tot de noodzaak mijn vooraankondiging van 1 juni 2006 enigszins te wijzigen. Indien en voor zover bij dit schrijven wordt afgeweken van de vooraankondiging van 1 juni 2006 treedt deze vooraankondiging daarvoor in de plaats. Voor het overige dient de vooraankondiging van 1 juni 2006 als hier herhaald en ingelast te worden beschouwd.

Voor zover in dit schrijven geen voorbehouden zijn gemaakt dan wel anderszins niet wordt tegemoet gekomen aan hetgeen Stichting Het Wantij in haar verzoek tot handhaving van 20 maart 2006 alsmede alle daarop per brief, telefax en e-mail toegestuurde aanvullingen, heeft verzocht, is voornoemd verzoek door mij afgewezen. Dit geldt eveneens voor het verzoek tot handhaving dat de Bewonersvereniging Wantijpark e.o. bij brief van 30 juni 2006 heeft ingediend.

Aangezien Bewonersvereniging Wantijpark e.o. zich in haar schrijven van 30 juni 2006 heeft aangesloten bij de door Stichting Het Wantij aangevoerde argumentatie en overigens geen afwijkende aanvullende argumenten heeft kenbaar gemaakt, zal in het onderstaande kortheidshalve slechts worden ingegaan op hetgeen Stichting Het Wantij naar voren heeft gebracht.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Dienst Regelingen
Burg. De Raadsingel 59
Postadres: Postbus 1191
3300 BD Dordrecht
Telefoon: 0800-2233322
Fax: 078-6395394
Web: www.minlnv.nl/loket

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	2

Reactie op zienswijze gemeente Dordrecht

In de eerste plaats is de gemeente Dordrecht van mening dat zij voorafgaand aan de bouw van de fietsbrug over de Vlij voldoende onderzoeken heeft laten verrichten om ervan overtuigd te zijn geen ontheffing in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig te hebben. Hierbij wordt verwezen naar de briefrapporten van Bureau Waardenburg van 31 januari 2006, 1 februari 2006 en 12 april 2006. Van het in strijd handelen met de wettelijke zorgplicht is derhalve volgens de gemeente Dordrecht geen sprake.

Gebruikmakend van de mogelijkheid om aanvullende gegevens te leveren, zoals genoemd in de punten 3 tot en met 6 van de vooraankondiging van 1 juni 2006, heeft de gemeente Dordrecht samengevat het hierna volgende gesteld. Ik zal daarop puntsgewijs mijn reactie geven. Overigens heeft de gemeente Dordrecht erop gewezen dat de geplande bouwwerkzaamheden in het kader van de aanleg van de fietsbrug over de Vlij naar aanleiding van de vooraankondiging zijn opgeschort totdat "een definitief positief oordeel" is ontvangen naar aanleiding van de onderhavige zienswijze. In het onderstaande is eveneens zoveel mogelijk rekening gehouden met hetgeen door Stichting Het Wantij is gesteld in de onderhavige zaak.

Ten aanzien van verzoek 3

De briefrapporten van Bureau Waardenburg geven aan dat voldoende onderzoeken zijn verricht om te kunnen concluderen dat er geen vaste verblijfplaatsen van vogels en vleermuizen in het geding zijn. De gemeente Dordrecht kon uitsluiten dat broedvogels en vleermuizen verstoord zouden worden door het kappen van de bomen rondom de Zonneheuvel in het Wantijpark. Het feit dat slechts resten van één oud vogelnest gevonden zijn, geeft aan dat de hollen in de gekapte bomen niet langjarig door in hollen broedende vogels werden gebruikt. In de hollen en spleten in de te kappen bomen werd geen enkele indicatie aangetroffen voor bewoning door vleermuizen.

Het gebruik van het plangebied door vleermuizen in de zomer is weliswaar met eigen onderzoek niet aangetoond, maar het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied van de fietsbrug is onwaarschijnlijk zoals wordt aangegeven in 'Bijlage bij brief gemeente Dordrecht d.d. 15 juni 2006'.

Het Wantijpark biedt voorts meer dan voldoende andere oude bomen met hollen. De in het plangebied gekapte bomen waren niet alleen procentueel ondergeschikt (circa 45 op 850 bomen in het hele Wantijpark), ook de soort bomen (grotendeels populierensoorten) waren geen typische 'vleermuisbomen'.

Reactie:

Uit de brief van Bureau Waardenburg van 12 april 2006 blijkt dat alle hollen en spleten in de te kappen bomen fysiek zijn onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen en broedvogels, en sporen van bewoning door deze soortgroepen. Ten tijde van het opstellen van de vooraankondiging had Dienst Regelingen niet de beschikking over deze brief; de inhoud was dan ook onbekend. Anders dan het zich in de brief van 31 maart 2006 liet aanzien, zijn alle hollen van de te kappen bomen van binnen gecontroleerd.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	3

Op basis van een dergelijk onderzoek kan niet worden uitgesloten dat op dat moment en/of later in het jaar de bomen door vleermuizen worden gebruikt.

Uit de bijlage bij de brief van 12 april 2006 blijkt dat twee gaten in dezelfde boom (boom 18) mogelijk geschikte verblijfplaatsen bieden voor vleermuizen. Door de afwezigheid van sporen (zoals uitwerpselen) in de holten is het echter wel onwaarschijnlijk dat deze in gebruik waren op het moment van de inspectie.

Gezien de resultaten van de bomeninspectie wordt de kans echter zeer klein geacht dat enige vleermuissoort van de gekapte bomen gebruik maakte als zomerverblijfplaats: het betreft een zeer klein aantal potentieel geschikte verblijfplaatsen en de gekapte boomsoorten (met name populier) zijn in het algemeen marginaal geschikt voor vleermuizen. Een nader onderzoek naar beschikbare gegevens bij derden wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

Bureau Waardenburg heeft geen aanwijzingen verkregen dat de holten in gebruik waren door vogelsoorten waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn. Ik zie geen aanleiding deze resultaten in twijfel te trekken en onderschrijf op grond van de aangeleverde documenten de stelling van de gemeente Dordrecht dat het op voorhand niet te verwachten is dat de gekapte bomen vaste rust- en verblijfplaatsen boden aan boombewonende vleermuissoorten en/of jaarrond beschermde vogelsoorten. Van een overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet met betrekking tot rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten en/of jaarrond beschermde vogelsoorten is dan ook geen sprake. Ten aanzien van vogelsoorten waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen niet jaarrond beschermd zijn, zijn geen verbodsbepalingen overtreden omdat er voorafgaand aan de kap geen in gebruik zijnde nesten zijn aangetroffen.

Dienst Regelingen beschikt inmiddels ook over gegevens van het Natuurloket¹ en het een advies van het Natuur-Wetenschappelijk Centrum². Beide rapporten, waarbij mogelijk deels sprake is van dezelfde waarnemingen, bevestigen het hierboven omschreven standpunt: de kans wordt zeer klein geacht dat enige vleermuissoort van de gekapte bomen gebruik maakte als zomerverblijfplaats en bovendien bieden eerdergenoemde gegevens ook ten aanzien van effecten op een mogelijke foerageer- en migratiefunctie (inclusief mogelijke effecten van verlichting), geen aanleiding het hierboven omschreven standpunt te herzien.

Ten aanzien van verzoek 4

Er heeft op 8 en 10 maart 2006 op verzoek van de gemeente Dordrecht door Bureau Waardenburg een uitgebreide inventarisatie plaatsgevonden naar de aanwezigheid van hollen in de bomen die gekapt zouden worden en het gebruik ervan door vleermuizen en hollenbroeders.

¹ Bureau Waardenburg, 2006. Flora- en fauna-aspecten van verwijderen begroeiing Vlij-oever bij fietsbruglocatie (Bijlage 2 bij brief van gemeente Dordrecht van 12-07-2006)

² Natuur-Wetenschappelijk Centrum, 2005. Fietsbrug over de Vlij en herinrichting van 't Vissertje (aanvullend onderzoek voor ontheffingsaanvraag i.v.m. Flora- en faunawet)

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	4

In verband met het nadere broedseizoen zijn de holen direct voorafgaand aan de kap gecontroleerd. Een verslag van de inventarisatie staat in de brief van Bureau Waardenburg van 12 april 2006.

Het resterende deel van het Wantijpark biedt een veelheid aan oude bomen met holen die potentiële verblijfplaats kunnen zijn en qua boomsoorten ook eerder in aanmerking komen dan de gekapte bomen. Het gewraakte plangebied beslaat qua oppervlakte nog niet 1% van het Wantijpark en qua bomen slechts 5% van het totale aantal.

Reactie:

De gemeente Dordrecht blijkt te beschikken over een overzicht van aanwezige bomen in het Wantijpark (inclusief soortnaam en stamdiameter). Deze informatie was ten tijde van het opstellen van de vooraankondiging onbekend. Uit dit overzicht blijkt dat een groot aantal bomen aanwezig is in het Wantijpark van dezelfde soorten en stamdiameters als de gekapte bomen. Bij de inventarisatie van het totale bomenbestand van het Wantijpark is niet gekeken naar de aanwezigheid van holten of spleten waarin vleermuizen of broedvogels kunnen verblijven.

Gezien de overeenkomsten tussen de gekapte en de resterende bomen en het feit dat het overgrote deel van de bomen in het Wantijpark overblijven, is het zeer aannemelijk dat voldoende geschikte bomen aanwezig zijn voor vleermuizen en in holen broedende vogels. Naar aanleiding van het hierboven gestelde onder 'Ten aanzien van verzoek 3', zijn compenserende maatregelen niet aan de orde. Een nader onderzoek naar de aanwezigheid van holten voor vleermuizen en broedvogels wordt derhalve niet zinvol geacht.

Ten aanzien van verzoek 5

Op de oevers van de Vlij binnen het plangebied van de fietsbrug zijn geen sporen van de bever aangetroffen. Verder langs de Vlij zijn in de directe omgeving van het plangebied (en zeer waarschijnlijk ook elders langs de Vlij) geen vaste verblijfplaatsen van de bever bekend. Het feit dat er incidenteel een bever langs de Vlij is geconstateerd wil niet zeggen dat deze wordt verstoord of nadelig beïnvloed door de aanleg van een fietsbrug aldaar.

Bevers zijn in bewoonde gebieden en gebieden met een hoge recreatiedruk vooral 's nachts actief. In die zin zou een mogelijk voorkomende bever door de bouwwerkzaamheden (overdag) niet eens verstoord worden. Na het gereedkomen van de brug heeft de fietsbrug geen wezenlijke invloed op het (mogelijk) voorkomen van de bever in de Vlij. Zo blijven de oevers onder de brug intact, zodat ook nadat de brug gereed is, deze geen belemmering zal vormen voor de migratiemogelijkheden van de bever.

Reactie:

Het gegeven dat binnen het plangebied van de fietsbrug geen sporen van de bever zijn aangetroffen, is niet als zodanig naar voren gekomen in de eerder toegezonden documenten, waarin enkel werd geconstateerd dat er geen verblijfplaatsen 'bekend' waren, zonder aan te geven of dit daadwerkelijk was onderzocht.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	5

In de vooraankondiging van 1 juni 2006 is reeds gesteld dat het onwaarschijnlijk is dat door de uitgevoerde en voorgenomen werkzaamheden een eventuele foerageerplaats en/of migratieroute van de bever zodanig wordt aangetast dat een ontheffing vereist is door het optreden van negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen elders.

Ik constateer echter dat de informatie die de gemeente en de stichting in deze hebben aangeleverd elkaar tegenspreken. In tegenstelling tot de stichting, stelt de gemeente dat de werkzaamheden en het gebruik van de brug geen effect zullen hebben op de migratiefunctie van de Vlij voor de bever. Het is - zoals hierboven reeds is gesteld - onwaarschijnlijk dat door de uitgevoerde en voorgenomen werkzaamheden een eventuele foerageerplaats en/of migratieroute van de bever zodanig wordt aangetast dat een ontheffing vereist is, door het optreden van negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen elders. Aangezien dienaangaande geen nieuwe relevante informatie is aangedragen, zie ik geen aanleiding het standpunt ten aanzien van de migratie- en foerageerfunctie te herzien.

Uit een op 12 juli 2006 door de gemeente aangeleverd rapport van het Natuur-Wetenschappelijk Centrum³ blijkt dat tijdens 'eerder' onderzoek in het onderhavig plangebied geen burchten zijn aangetroffen, maar dat er door het hele gebied wel vraatsporen zijn aangetroffen. Uit de door de stichting aangeleverde informatie blijkt dat de oevers van het Wantij en de Vlij nog steeds functioneren als foerageergebied voor de bever. In hoeverre momenteel ook vaste rust- en verblijfplaatsen in de vorm van burchten of legers aanwezig zijn, is onduidelijk. Teneinde zekerheid te krijgen omtrent de actuele aan- of afwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en het belang daarvan in relatie tot de omgeving, is het aanbevelenswaardig dat de gemeente dienaangaande een gericht veldonderzoek laat uitvoeren door een onafhankelijk adviesbureau.

Ten aanzien van verzoek 6

'Bijlage bij brief gemeente Dordrecht d.d. 15 juni 2006' geeft een beoordeling van de effecten van de beoogde werkzaamheden op het leefgebied van diverse eventueel voorkomende beschermde diersoorten. Voor geen van de beschermde soorten die in aanmerking komen is het plangebied een geschikte habitat. Voor de foerageer- en migreerfuncties van vleermuizen en bevers leveren noch de bouwwerkzaamheden in het kader van de aanleg van de Vlijbrug, noch het bestaan van de brug op zich, verstoring op. Derhalve was voor de bouw van de fietsbrug over de Vlij geen ontheffing nodig. Een mogelijke uitzondering is de lichtbeïnvloeding bij de brug. Daarom wordt daar nog onderzoek naar gedaan. De resultaten van dat onderzoek zullen mede bepalend zijn voor de aan te brengen verlichting.

Reactie:

In 'Bijlage bij brief gemeente Dordrecht d.d. 15 juni 2006' geeft de gemeente Dordrecht een toelichting op de gemaakte afwegingen ten aanzien van de mogelijke noodzaak van een ontheffing van de Flora- en faunawet.

³ Natuur-Wetenschappelijk Centrum, 2005. Fietsbrug over de Vlij en herinrichting van 't Vissertje (aanvullend onderzoek voor ontheffingsaanvraag i.v.m. Flora- en faunawet)

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	6

Planten

Tijdens onderzoek in het kader van een ander project ('Plan Tij') zijn op de oever aan de oostzijde van het Wantijpark spindotterbloemen aangetroffen. Deze oever wordt echter niet aangetast. In het plangebied zijn geen spindotterbloemen aangetroffen. Op grond van het aanwezige vegetatietype, dat duidt op een hoge voedselrijkdom, concludeert de gemeente Dordrecht dat het uit te sluiten is dat in het plangebied andere beschermde plantensoorten voorkomen.

Zowel de gemeente als de stichting noemen de aanwezigheid van de spindotterbloem langs de oevers van de Vlij en het Wantij. Bureau Waardenburg heeft deze soort niet aangetroffen op de locatie waar de werkzaamheden zijn en worden uitgevoerd. Ten tijde van de inventarisaties van de boomholten zouden exemplaren van de spindotterbloem, indien aanwezig, kunnen zijn waargenomen. Het Natuur-Wetenschappelijk Centrum zag, ondanks de verspreide aanwezigheid van de spindotterbloem, geen reden om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing voor deze soort aan te vragen. Daaruit wordt afgeleid dat er geen exemplaren van de spindotterbloem zijn aangetroffen op de bouwlocatie. Er kan dan ook geconcludeerd worden dat het niet geheel is uit te sluiten dat de spindotterbloem voorkwam op de locatie waar de werkzaamheden zijn uitgevoerd, maar gezien de uitkomst van de voornoemde onderzoeken wordt de kans klein geacht dat in deze verbodsbepalingen zijn overtreden.

Noordse woelmuis en waterspitsmuis

Nieuwe gegevens ten aanzien van de noordse woelmuis en waterspitsmuis zijn opgenomen in de eerder genoemde rapporten^{1,2}. Het Natuur-Wetenschappelijk Centrum heeft in 2005 met behulp van inloopvallen de aanwezigheid van landgebonden kleine zoogdieren langs de randen van het Wantijpark onderzocht, inclusief het onderhavig plangebied. Tijdens dit onderzoek zijn enkel individuen van de rosse woelmuis en bosmuis aangetroffen. Op basis van deze resultaten en de inschatting van Bureau Waardenburg en het Natuur-Wetenschappelijk Centrum dat het plangebied geen geschikte biotopen bevat voor de noordse woelmuis en de waterspitsmuis, wordt aanvullend onderzoek niet noodzakelijk geacht.

Vleermuizen

Naast een verblijfsfunctie, waarop hierboven is ingegaan bij 'Ten aanzien van verzoek 3' onder 'Reactie', kunnen de reeds gekapte en resterende bomen, evenals het water van de Vlij, een foerageer- en/of migratiefunctie hebben (gehad) voor vleermuizen. Uit de toelichting van de gemeente blijkt dat de reeds gekapte bomen een integraal onderdeel uitmaakten van het aanwezige bos. Door de kap van de bomen is de bosrand een stuk opgeschoven. In dat geval zal geen sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Het is immers niet te verwachten dat de gekapte bomen van zodanig groot belang waren voor de leefgebiedsfuncties van aanwezige vleermuissoorten, dat negatieve effecten op de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen elders zijn te verwachten. Gezien de omvang van het Wantijpark zal de geschiktheid als foerageerbiotoop niet zijn afgenomen. Doordat geen sprake is het verdwijnen van een lijnvormige structuur, waarvan sommige vleermuissoorten afhankelijk zijn tijdens de migratie en het

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	7

foerageren, zijn er ook geen effecten te verwachten op een eventuele foerageer- en/of migratiefunctie voor vleermuizen en daarmee de functionaliteit van verblijfplaatsen.

Het is op voorhand ook niet te verwachten dat door de kap van de bomen het water van de Vlij minder geschikt is geworden voor vleermuissoorten die boven open water of langs oevers foerageren, aangezien de bosrand beperkt (circa 10-15 m) is verschoven waardoor een toename van wind en verlichting onwaarschijnlijk is.

Wel is van belang dat de plaatsing van verlichting langs het water van de Vlij en op de fietsbrug negatieve effecten kan hebben op de migratie- en foerageerfunctie van de Vlij, en daarmee de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen elders, voor een mogelijk aanwezige soort als de watervleermuis. De gemeente Dordrecht heeft aangegeven hier nader onderzoek naar uit te voeren. Uit dit onderzoek zal moeten blijken of een overtreding van verbodsbepalingen te voorzien is en of dit kan worden voorkomen door het verlichtingsplan aan te passen.

Herpetofauna en ongewervelden

Op grond van de aangeleverde informatie onderschrijf ik de stelling van de gemeente Dordrecht dat er geen ontheffing vereist is voor amfibieën, reptielen en/of ongewervelden, omdat geschikte biotopen voor ontheffingsplichtige soorten ontbreken in het plangebied.

Rivierrombout

De gemeente stelt dat binnen het plangebied geen larven van de rivierrombout zullen uitsluipen, omdat ter hoogte van de fietsbrug geen zandstrand voorkomt langs de Vlij. Uit de e-mail van 10 juli 2006 van de stichting blijkt echter dat vlakbij de locatie van de geplande brug huidjes zijn gevonden op het strandje. Bovendien is uit eerder onderzoek door Staatsbosbeheer⁴ gebleken dat larven van de rivierrombout ook op vegetatie uitsluipen. Het is derhalve zeker niet uit te sluiten dat de rivierrombout voorkomt in het onderhavig plangebied. De gemeente dient dan ook een gericht veldonderzoek te laten uitvoeren door een onafhankelijk adviesbureau. Afhankelijk van de resultaten van een dergelijk onderzoek kan worden bepaald in hoeverre een ontheffing nodig is (geweest) voor de realisatie van de fietsbrug.

Vissen

De stichting stelt dat altijd een onderzoek moet worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van een strikt beschermde soort als de grote modderkruiper, ook wanneer deze niet in het plangebied verwacht wordt. Dit is niet geheel juist.

De algemeen geaccepteerde werkwijze is dat middels een 'quick-scan' op basis van literatuurgegevens en een habitatanalyse een inschatting wordt gemaakt van de aanwezigheid van beschermde soorten en mogelijke effecten. Wanneer effecten worden verwacht, maar met name wanneer strikt beschermde soorten (Tabel 3) aanwezig kunnen zijn, is gericht veldonderzoek noodzakelijk.

⁴ Staatsbosbeheer, 2001. Rheofiele libellen in de diverse Merwedetakken

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	8

De stichting noemt meerdere beschermde en niet-beschermde vissoorten, die mogelijk aanwezig zijn in de Vlij. Op voorhand kan worden aangenomen dat de werkzaamheden in het kader van de aanleg van de fietsbrug dermate beperkt zijn dat de gunstige staat van instandhouding van aanwezige vissoorten niet in het geding zal komen. Wanneer echter beschermde soorten voorkomen in de Vlij, kan strikt genomen worden gesproken van een vaste rust- of verblijfplaats. De werkzaamheden zullen dan minimaal een verstoring van deze vaste rust- of verblijfplaats opleveren, wat een overtreding betekent van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hiervoor is een ontheffing vereist. Door de gemeente dient te worden ingeschat op welke soorten dit van toepassing is. Teneinde in deze duidelijkheid te verkrijgen dient de gemeente een gericht veldonderzoek te laten uitvoeren door een onafhankelijk adviesbureau.

Niet-beschermde soorten

De door de stichting genoemde slakken, mosselen, mossen en paddenstoelen genieten geen beschermde status op grond van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is dan ook geen ontheffing vereist. Op deze soorten is enkel de algemene zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet) van toepassing, zoals op alle beschermde én niet-beschermde soorten die in Nederland voorkomen.

E-mailbericht van 17 juli 2006

Bij e-mailbericht van 17 juli 2006 heeft Stichting Het Wantij Dienst Regelingen in kennis gesteld van de resultaten van een door Arno Boesveld uitgevoerd veldonderzoek. Hieronder wordt daarop nog puntsgewijs in gegaan:

Slakken

De enige ontheffingsplichtige soort (platte schijfhoren) is in/nabij het plangebied niet te verwachten.

Planten

- ruigklokje: vooralsnog geen gegevens beschikbaar dat deze plant voorkomt in het plangebied
- grote kaardenbol: behoort tot de "algemene soorten" van "Tabel 1" en derhalve bestaat daarvoor geen ontheffingsplicht bij de uitvoering van ruimtelijke ingrepen.

Vogels

Er zijn geen concrete aanwijzingen die de aanname ondersteunen dat genoemde vogelsoorten gebruik maakten van de gekapte bomen. Overigens is van de genoemde vogelsoorten alleen voor het aantasten van het nest van de bosuil jaarrond een ontheffing nodig.

Zoogdieren

- bunzing: behoort tot de "algemene soorten" van "Tabel 1" en derhalve bestaat daarvoor geen ontheffingsplicht bij de uitvoering van ruimtelijke ingrepen;
- gewone dwergvleermuis: gebouwbewonende soort, overtreding van verbodsbepalingen is dan ook niet te verwachten

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	9

- ruige dwergvleermuis: deels boombewonende soort: zeer diffuus in gebruik van netwerk, vaste rust- en verblijfplaatsen wisselend en moeilijk vast te stellen (kraamkolonies worden zeer zelden in Nederland aangetroffen);
- laatvlieger: gebouw bewonende soort, overtreding van verbodsbepalingen niet onwaarschijnlijk;
- gewone grootoorvleermuis: deels boombewonende soort, soort die typisch tussen boomkronen foerageert, overwintert in gebouwen
- baardvleermuis: deels boombewonende soort, overwintert in gebouwen

Ten aanzien van foeragerende vleermuizen kan worden opgemerkt dat voor de kap van de bomen geen ontheffing benodigd is (voor motivatie: zie hierboven). Verblijfplaatsen zijn nu niet meer aan te tonen, maar gezien de resultaten van het onderzoek van de boomholten (feitelijk twee potentieel geschikte holten in dezelfde boom, zonder verdere aanwijzingen) is de kans erg klein dat zich in de gekapte bomen verblijfsplaatsen bevonden.

Vissen

Geen opmerkingen behalve dat onderzoek geboden is.

Conclusie

Voor veel van de door Stichting Het Wantij genoemde soorten kan worden uitgesloten, of is de kans zeer klein, dat verbodsbepalingen zijn of worden overtreden. Teneinde zekerheid te krijgen omtrent de actuele aan- of afwezigheid in het plangebied van vaste rust- en verblijfplaatsen van de bever, rivierrombout en vissen, dient de gemeente Dordrecht een gericht veldonderzoek te laten uitvoeren door een onafhankelijk adviesbureau (hiermee wordt bedoeld een onderzoeksbureau dat nog geen bemoeienis heeft gehad met het onderhavige project). Afhankelijk van de resultaten van deze onderzoeken van het plangebied dient te worden bepaald of een ontheffing vereist is. Van belang is op welke wijze het plangebied wordt gebruikt en wat het belang van dit gebied is voor genoemde soorten.

Maatregel

Op grond van artikel 2, eerste lid, van de Flora- en faunawet dient een ieder voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten. Lid 2 van hetzelfde artikel bepaalt dat de zorg, als bedoeld in het eerste lid, in ieder geval inhoudt dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is degelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Gelet op het voorgaande constateer ik dat u in strijd handelt met de bovenomschreven wettelijke zorgplicht en derhalve lid 1 van artikel 2 van de Flora- en faunawet (en mogelijk één of meerdere verbodsbepalingen) overtreedt, indien u zonder nader onderzoek begint aan de werkzaamheden in het kader van de aanleg van de fietsbrug. De mate waarin de gemeente Dordrecht onderzoek heeft gedaan naar de effecten van zowel de reeds

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	10

uitgevoerde als de nog uit te voeren werkzaamheden op de in het plangebied in het wild levende dieren en planten (te weten: de bever, de rivierrombout en vissen), verdraagt zich immers vooralsnog niet met het beginsel dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde nadelige gevolgen voor flora of fauna te voorkomen.

Gezien de huidige situatie verzoek ik u met nadruk gehoor te geven aan de volgende verzoeken:

1. Ter bescherming van de in het wild voorkomende dieren en planten in het plangebied dienen alle met de Flora- en Faunawet mogelijk strijdige handelingen met onmiddellijke ingang te worden gestaakt. Het is niet toegestaan af te wijken van de hieronder opgelegde maatregelen;
2. Bouwwerkzaamheden in het kader van de realisatie van de fietsbrug over de Vlij dienen - voor zover van toepassing - te worden opgeschort, totdat een nader natuurwaardenonderzoek (zie hieronder) is uitgevoerd en, indien benodigd, een ontheffing is verleend;
3. Teneinde zekerheid te verkrijgen omtrent de actuele aan- of afwezigheid in het plangebied van vaste rust- en verblijfplaatsen van de bever, rivierrombout en vissen, dient de gemeente Dordrecht een gericht veldonderzoek te laten uitvoeren door een onafhankelijk adviesbureau. Afhankelijk van de resultaten van deze onderzoeken van het plangebied dient te worden bepaald of voor de bouw van de fietsbrug een ontheffing ex artikel 75 Flora- en faunawet vereist is. Van belang is op welke wijze het plangebied wordt gebruikt en wat het belang van dit gebied is voor genoemde soorten.

Ten slotte verzoek ik u volledigheidshalve wederom zo veel mogelijk informatie aan te leveren met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden ter plaatse van de "Staat", het Jeugdorp (zie onder "Overige werkzaamheden" van de vooraankondiging van 1 juni 2006), teneinde mij in de gelegenheid te stellen te beoordelen of in deze gevallen door de gemeente Dordrecht in voldoende mate is voldaan aan de algemene wettelijke zorgplicht van artikel 2, eerste lid, van de Flora- en faunawet. De aan te leveren informatie dient bij voorkeur te bestaan uit (een) natuurwaardenonderzoek(en) welke zie(n)(t) op de effecten van voornoemde werkzaamheden op ter plaatse voorkomende flora en fauna.

Een medewerker van Dienst Regelingen heeft mevrouw M. Beringer inmiddels bericht dat ik volhard in dit verzoek en ik bevestig dat u inmiddels in uw zienswijze d.d. 15 juni 2006 heeft toegezegd bedoelde informatie vóór 1 september 2006 aan te leveren.

Per abuis heb ik tot op heden nagelaten te vermelden dat bovenstaand verzoek eveneens geldt voor de (kap)werkzaamheden welke hebben plaats gevonden aan de Vlijoever ten zuiden van het Wantijpark. Graag zie ik dan ook vóór 1 september 2006 eveneens informatie tegemoet die betrekking heeft op laatstgenoemde (kap)werkzaamheden.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	11

Controles

Ik adviseer u dringend onmiddellijk gehoor te geven aan verzoeken 1 en 2 en voorts vóór 1 september 2006 gehoor te geven aan de overige verzoek 3.

Indien blijkt dat u aan het voorgaande niet voldoet, zal ik overwegen bestuursdwang uit te oefenen dan wel u een last onder dwangsom op te leggen op grond van mijn bevoegdheid zoals gesteld in artikel 112 van de Flora- en faunawet juncto 5:21 e.v. van de Algemene wet bestuursrecht.

Zienswijze

Voordat ik hiertoe overga stel ik u conform artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid om binnen 2 weken na verzending van dit schrijven mondeling of schriftelijk uw zienswijze op dit voornemen te geven. U kunt uw zienswijze richten aan:

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Dienst Regelingen
t.a.v. de heer mr. R. Rodenrijs
Postbus 1191
3300 BD Dordrecht

Ik merk hierbij op dat ik uw zienswijze niet zal afwachten indien vereiste spoed zich daartegen verzet.

Ik wijs u er ten slotte nogmaals op dat het in uw voordeel kan werken de gevraagde informatie zo spoedig mogelijk aan te leveren. Zodra deze informatie is aangeleverd kan immers definitief bepaald worden of een ontheffing voor het onderhavige project alsnog benodigd is. Het snel aanleveren van informatie zal de behandeling van een eventuele ontheffingsaanvraag eveneens aanmerkelijk bespoedigen.

Deze brief is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht maar een voornemen hiertoe. Het indienen van bezwaar en beroep is hierom niet mogelijk.

Indien u vragen heeft kunt u contact opnemen met de heer mr. R. Rodenrijs, bereikbaar via telefoonnummer 078-6395288.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

Drs. S.N.L. Vreeburg

Van deze brief is een afschrift gestuurd aan:

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
18 juli 2006	DR/2006/4160	12

-
- Algemene Inspectie Dienst (AID)
  - Stichting Het Wantij
  - Mevrouw M. Beringer, gemeente Dordrecht
  - Regiopolitie Zuid-Holland Zuid, afdeling Milieu
  - Provincie Zuid-Holland, bureau Natuur